Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

+ *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.

+ *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.

+ *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.

+ *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via `http://books.google.com`

PAMFLET
26333
Digitized by Google

Digitized by Google

N.L. 1831

WAT HEBBEN WIJ

NEDERLANDERS

THANS

TE HOPEN OF TE VREEZEN?

Te *Leeuwarden*, bij
H. C. SCHETSBERG.
1831.

Digitized by Google

WAT HEBBEN WIJ

NEDERLANDERS

THANS

TE HOPEN OF TE VREEZEN?

Te *Leeuwarden*, bij

H. C. SCHETSBERG.

1831.

Digitized by Google

Digitized by Google

WAT HEBBEN WIJ NEDERLANDERS THANS TE HOPEN OF TE VREEZEN?

Nadat het oproer te *Brussel* door de aanhitsers van hetzelve wel eenigermate gestild, maar, in stede van bedwongen, tot eenen regelmatigen opstand tegen het wettig gezag gevormd was, begon ieder nadenkend Nederlander het gewigt dezer gebeurtenis voor het geheele land in te zien, en kon niet nalaten zich zelven af te vragen: Wat moet hieruit worden voor het vaderland? De snelle loop der volgende gebeurtenissen heeft deze vraag tot op eene zekere hoogte beantwoord: de verwoede verdediging van *Brussel* door de aanleggers van den opstand, geholpen door het gepeupel uit naburige plaatsen en een

groot aantal vreemdelingen, had het ontruimen dier stad door de Nederlandsche legermagt ten gevolge; dit was, als het ware, het sein voor de verbreiding van den opstand door al de Zuidelijke gewesten, waar dezelve, door het snoodst verraad onder onze krijgsmagt ondersteund, de snelste voortgangen maakte, en alles, uitgenomen *Maastricht* en de citadel van *Antwerpen*, overmeesterde; toen werd aan den Koning de gehoorzaamheid geheel opgezegd, en *Belgie* verklaarde zich een afzonderlijken onafhankelijken Staat. — Zóó is dan *Belgie* met der daad van *Nederland* afgescheiden; maar het is nog niet uitgemaakt, welke betrekking er voortaan tusschen beide landen zal bestaan, en wat het lot van *Nederland* zal zijn. Omtrent deze vragen worden de gemoederen nog tusschen hoop en vrees geslingerd, en het mag belangrijk geacht worden, dat ieder zich duidelijk voorstelle, wat wij Nederlanders te hopen of te vreezen hebben, en zich dus op het regte standpunt stelle, om den loop der zaken te beschouwen, en naar vermogen tot den goeden uitslag dier gebeurtenissen mede te werken.

Wij zijn thans, meer dan immer, innig overtuigd, dat de aard der Nederlanders en Belgen tegenstrijdig is, en dat die volken niet

Digitized by Google

weder kunnen worden vereenigd. De Nederlanders zijn van ouds bekend geweest door hunne godsdienstigheid en zedigheid, door de zorg, om hunne oorspronkelijkheid en hun volkskarakter te bewaren, door hunnen tegenzin tegen alle verandering, die niet wel gebleken was verbetering te zijn, door hunne zucht voor de grootst mogelijke vrijheid van den handel, welke hen tot rijkdom en aanzien gebragt had, en ook op de overige takken van het volksbestaan eenen gunstigen invloed uitoefende; — en nog heden ten dage hebben de Nederlanders deze eigenschappen grootendeels behouden, daar de laatste 30 à 40 jaren dezelve naauwelijks hebben kunnen verdonkeren. De Belgen daarentegen, onder het domste bijgeloof gebukt, waaraan de meer beschaafden zich slechts door een volslagen ongeloof hebben onttrokken, en aan groote losbandigheid en zedeloosheid overgegeven, hebben nimmer een volkskarakter gehad, maar zich steeds naar vreemden, in de laatste jaren vooral naar de Franschen, gevormd. Van daar bij de voornamere ingezetenen het bijna uitsluitend gebruik der Fransche taal, Fransche zeden en gewoonten, dezelfde zucht naar nieuwigheden en gestadige verandering, dezelfde schoonklinkende maar zinledige theoriën

Digitized by Google

over staatsregt en andere onderwerpen van maatschappelijk belang, dezelfde bijtende onbeschoftheid en laatdunkendheid der dagbladschrijvers, zoo zeer afstekende bij de bescheidene rondborstigheid der Nederlanders. Van daar ook de dwaze waan, als of de welvaart van een land bevorderd zou kunnen en mooten worden door den invoer van vreemde koopwaren te verbieden, of althans ten zwaarste te belasten, en de fabrijken, als steunsels van den volkswelstand, te begunstigen en aan te kweeken. Deze waan had meermalen, gedurende de vijftien jaren onzer treurige vereeniging, eenen invloed op de maatregelen van het Bestuur, die allezins geschikt was, om den handel, nog in *Nederland* overgebleven, uit hetzelve te verdrijven. De ontevredenheid, hieruit bij de Nederlanders tegen de Belgen ontstaan, is door de lage en trouwelooze middelen, waarmede deze hunnen opstand en afscheiding hebben doorgezet, door de lasteringen, waarmede zij onzen Vorst en ons volk verguisden, door het verraad hunner krijgslieden en door het gevloten bloed onzer dapperen, in haat en verachting veranderd; zoodat alle denkbeeld van wedervereeniging niet minder door ons Nederlanders, dan door de Belgen, wordt verworpen.

Digitized by Google

Wij *hopen* dan, dat de Regering, even zeer als het volk van *Nederland*, hiervan overtuigd zal zijn; dat de Koning zal beseffen, dat hij slechts over twee millioen deugdzame en getrouwe onderdanen regerende, magtiger en gelukkiger is, dan wanneer hij tevens de wrevelige en wispelturige Belgen beurtelings te believen en te beteugelen had, en dat hij derhalve alle pogingen, om *België* weder te onderwerpen, zal laten varen. Deze onze hoop is ook allezins *gegrond*, daar de Koning zelf gezegd heeft, dat hij de belangen der getrouw gebleevene Nederlanders niet voor die der oproerige gewesten zoude opofferen. — Maar wij *hopen* tevens, dat ook de Mogendheden, wier werk onze vereeniging met *België* was, zullen zien, dat de staatkunde geene natiën vormen kan naar goedvinden; dat zij zullen bedenken, dat de Nederlanders te veel door die vereeniging geleden hebben, om zich weder met de Belgen eenigzins te willen laten verbinden. Wij verlangen, dat zij *België* onafhankelijk blijvende, niet trachten te veroveren, althans niet voor ons, en ons niet willen medeslepen in eenen bloedigen en kostbaren oorlog.

Ofschoon dan *België*, met der daad van *Nederland* afgescheiden, in het belang van

onzen Vorst en ons volk als onafhankelijk zal moeten erkend worden, is echter de rekening nog op verre na niet vereffend. De deelgenoot toch eener maatschap, uit dezelve scheidende, mag de lasten derzelve maar niet geheel van zich afschudden en voor den medeelgenoot overlaten. Bij de vereeniging van *Nederland* en *Belgie* werden de schulden, waarmede ieder der beide landen bezwaard was, gemeen verklaard, en ieder werd dus, behoudens verhaal, aansprakelijk voor het geheel derzelve schulden, welke, door eene zonderlinge huishouding in het koningrijk der *Nederlanden* gedurende den vrede nog steeds vermeerderd zijn. Men zoude dus met *regt* kunnen beweren, dat aan *Nederland* en *Belgie* ieder de helft dier schulden behoorde te worden toegescheiden, met dien verstande nogthans, dat de waarborg der leening voor de Oost-Indische bezittingen alleen kome ten laste van *Nederland*, dat die bezittingen behoudt. Meer *billijk* evenwel zoude de schikking zijn, wanneer beide landen hunne vorige schulden weder op zich namen en van de gemeenschappelijk opgenomen gelden ieder voor zich de helft daarbij voegden. — Voorts zullen de grenzen tusschen *Nederland* en *Belgie* moeten worden afgebakend, en alzoo

Digitized by Google

bepaald, welke plaatsen tot ieder dezer landen zullen behooren, daar zonder naauwkeurige grensbepaling aan geen einde der geschillen te denken is. Wij hebben daarbij allezins het regt die grenzen terug te vorderen, welke wij in 1814, ten gevolge van het zelfstandig herwinnen van ons volksbestaan, bezaten. — De steden *Antwerpen* en *Gent* kunnen bovendien geene onmiddelijke gemeenschap met de zee hebben dan door ons gebied; het zal dus moeten worden bepaald in hoe verre en onder welke voorwaarden, die gemeenschap aan dezelve kan worden toegestaan. — De vereffening van deze en meer andere belangen behoort ten spoedigste te geschieden, opdat weldra een eerlijke vrede den kostbaren oorlog vervange, die de reeds zoo ontzettend groote staatsschuld, en daardoor de lasten des volks, nog aanmerkelijk zal verzwaren. Maar de Belgen zullen zich niet goedschiks tot eene schikking over deze aangelegenheden laten vinden; zij eerbiedigen ons grondgebied niet, blijkens de inname van *Venlo*, den voorgenomen aanval op *Maastricht*, en hunne stroperijen in *Noord-Braband;* zij vorderen eene vrije doorvaart naar zee; terwijl zij zich aan de nakoming der verbindtenissen, en de betaling der schulden door het Koningrijk der *Nederlanden* aan-

Digitized by Google

gegaan of overgenomen, niet laten gelagen liggen, daar zij zich van hunne staats-schuldbrieven hebben ontdaan. Wij *hopen* derhalve, dat de Regering weldra den Belgen de voorwaarden aankondige, waarop de Nederlanders in hunne afscheiding toestemmen, en hunne onafhankelijkheid erkennen, maar dat zij tevens met de wapening ijverig voortvare, ten einde den Nederlandschen grond verder krachtdadig te verdedigen, en de Belgen des noods door vijandelijke aanvallen tot het aannemen van billijke voorwaarden te noodzaken. Wij gelooven, dat dit het beste middel zal zijn, om den Belgen te leeren, dat zij bij de voortduring des oorlogs niets winnen kunnen, en om hen naar den vrede te doen verlangen. — Mogt de Koning, door eene spoedige en afdoende verklaring ten dezen, de Nederlanders doen zien, dat hij werkelijk hen alleen als zijne onderdanen beschouwt, en slechts in hun belang, *met een bepaald doel*, den oorlog voert, om alzoo de ongerustheid, waarin zij hieromtrent verkeeren, te doen ophouden! Zij getroosten zich volgaarne alle opofferingen voor hun Vaderland, maar zouden zich over het geringste offer beklagen, wanneer het strekken moest, bij de staatkundige bepalingen der Mogendheden tegen den gang der

Digitized by Google

dingen te handhaven. Er kunnen echter omstandigheden bestaan, die het doen van eene zoodanige verklaring alsnog verhinderen of bemoeijelijken; terwijl wij dus niet kunnen nalaten onze *hoop* te uiten, wachten wij met vertrouwen van 's Konings wijsheid en genegenheid voor zijn trouw volk het tijdstip af, om die te vervullen.

Onder de moeijelijkheden, die zich hier opdoen, mag voornamelijk genoemd worden de aanmatiging der Belgen, om het Groot-Hertogdom *Luxemburg* met hunnen Staat te vereenigen. Ofschoon *Nederland* hiertegen niets heeft in te brengen, zal toch onze Koning bezwaarlijk zijne toestemming tot die vereeniging kunnen geven. De Koning immers stond in het jaar 1814 zijne voorvaderlijke bezittingen in *Duitschland* gedeeltelijk aan *Pruissen*, gedeeltelijk aan *Nassau-Weilburg* af, en bekwam, ter vergoeding voor dien afstand, het Groot-Hertogdom *Luxemburg*, waarop alle familie-verdragen in het huis van NASSAU bestaande, werden overgebragt, en aan hetwelk het lidmaatschap van het Duitsche verbond werd verknocht. Zoude nu de Koning dit land, dat thans het erf zijner vaderen vertegenwoordigt, willen afstaan, zonder daarvoor vergoeding te ont-

Digitized by Google

vangen? Zoude hij zulks wel vermogen, zonder de medewerking van den Hertog van *Nassau*, en de toestemming zijner medeleden in het Duitsche verbond? Wij gelooven het niet, en kunnen het billijkerwijze niet verlangen; maar dit *hopen* wij, dat Z. M. onze Koning zal inzien, dat dit geschil geheel vreemd is aan *Nederland*, dat hij dus ons land noch in den krijg, noch bij de onderhandelingen, door hetzelve zal belemmeren, maar daarentegen zal trachten door de krachtige hulp zijner bondgenooten deswege zoodanige voldoening te erlangen, als de waardigheid van zijn huis, en tevens de rust van *Nederland*, verzekeren kan.

Wanneer *Nederland* aan *Belgie* met de eene hand eenen billijken vrede aanbiedt, maar tevens met de andere, in geval van weigering, eenen bloedigen oorlog bedreigt, en eene tweede tuchtiging, gelijk aan die van *Antwerpen*, belooft, twijfel ik niet, of de Belgen zullen weldra tot den vrede genegen worden. Hun eenigste steun immers zou *Frankrijk* moeten zijn, en dit wijst eene vereeniging af, die, in strijd zijnde met de belangen van alle overige Staten, hetzelve in eenen algemeenen oorlog zoude wikkelen. — Dan kunnen de Belgen ongestoord de heer-

Digitized by Google

lijke vruchten hunner uitnemende vrijheid genieten, terwijl de Nederlanders zich onledig houden met de bevestiging en verbetering van het overgebleven gedeelte van het staatsgebouw, waaromtrent nog al veel te wenschen en te hopen overig is.

In de eerste plaats *hopen* wij, dat de grondslag van hetzelve, onze Grondwet, onderzocht moge worden, en, waar zulks noodig is, verbeterd. Het is thans eene gelegenheid daartoe, zoo als wij niet hopen, dat spoedig wederkomt. In de Grondwet toch gedurig veranderingen, al zijn het ook wenschelijke verbeteringen, te maken, is geheel onraadzaam, omdat daardoor de heiligheid dier wet in het oog der burgers geschonden wordt, en het geheele staatsgebouw, door het verwrikken der grondvesten, gevaar loopt van in te storten. De Nederlandsche Afgevaardigden in de Staten Generaal waren hiervan wel overtuigd, en hebben daarom steeds de Grondwet, zoo als dezelve was, tegen de Belgen gepoogd te handhaven. Ondertusschen zijn toch in die wet leemten en gebreken, volgens het algemeen oordeel van kundige mannen, welke men, nu het staatsgebouw op nieuw moet worden opgetrokken, tevens behoort te verbeteren. Als zoodanig kan men onder an-

Digitized by Google

deren opmoeten, dat niet genoegzaam is bepaald, in hoe verre de Ministers verantwoordelijk zijn, voor welke daden, en wie hen deswege kan doen vervolgen; wij meenen het er voor te mogen houden, dat de meerderheid van de aanzienlijken des volks verlangt, dat de Ministers 's Konings besluiten, ieder in zijn departement, mede onderteekenen, en zich, wanneer in dezelve eenige regtsschennis mogt gelegen zijn, daarvoor alleen aansprakelijk stellen; dat zij bovendien gehouden zijn, om in te staan voor alle handelingen der ondergeschikte Ambtenaren, op hunne bevelen geschied, en dat er eindelijk een ligchaam worde aangeduid, dat met 's Konings toestemming hunne teregtstelling kan bevelen. — Voorts is het een gebrek, reeds door eenen naamlooze Schrijver duidelijk aangetoond, dat aan den Koning, in wiens naam regt gesproken wordt, niet de vrije benoeming der Regters is toegekend, terwijl aan den anderen kant die benoeming voor alle Regters levenslang behoorde te zijn, om hunne onafhankelijkheid te verzekeren. Mogten daarbij de conflicten van attributiën aan den Hoogen Raad ter beslissing, of althans ter beoordeeling worden verwezen, daardoor zoude de klagt, als of nu die beslissing naar het oor-

deel der partij geschiedt, worden weggenomen. — Omtrent de geldmiddelen vindt men in onze Grondwet de bepaling eener tienjarige begrooting, waarbij telken jare eene andere gevoegd wordt, waardoor twee staatshuishoudingen ontstaan zijn. Mogt dit in de theorie ongegrond en bij de praktijk schadelijk bevonden verschijnsel, bij de herziening der Grondwet uit dezelve worden weggenomen, en het geheele financiewezen voortaan jaarlijks worden geregeld! — Buiten deze zijn er nog verscheidene andere punten, die verandering, of althans uitlegging zouden behoeven, waaronder artikel 161 wel boven aan geplaatst mag worden, daar over hetzelve zoo zeer getwist is, en velen de Staten Generaal in het bijzonder voor geene bevoegde *magt* houden, omdat zij geene uitvoerende magt hebben, en dus aan de gedane verzoeken geen ander gevolg kunnen geven, dan de verzending ter griffie.

Zijn dan de grondslagen van ons staatsgebouw bevestigd, door de herziening der Grondwet, dan *hopen* wij, dat men op dezelve juist niet een schitterend, maar een hecht, eenvoudig en regelmatig gebouw zal oprichten. — Ieder nadenkende zal, vertrouw ik, in de volgende aanmerkingen mede instemmen,

Van het grootste belang is de regeling der geldmiddelen en de bevestiging van het crediet; want, gelijk de Graaf VAN HOGENDORP onlangs heeft aangemerkt, zonder crediet kan er in deze eeuw geen Staat bestaan. De hoofdvereischten dier regeling zijn eenvoudigheid, orde, spaarzaamheid en getrouwe naleving van aangegane verbindtenissen, en de beste waarborg voor dit alles is de openlijke bekendheid van alle financiële maatregelen, bijzonder ook der rekeningen. — Van dit alles echter hebben wij tot dus verre in het bestuur der geldmiddelen niets ontwaard. Er bestaan immers vier begrootingen, en dus even zoo veel huishoudingen: de tienjarige, die door belastingen wordt bestreden; twee eenjarige, waarvan de eene mede door belastingen, de andere door bijdragen van het Amortisatie-Syndicaat wordt goedgemaakt; en daarenboven nog de begrooting van datzelfde Amortisatie-Syndicaat, welks werkzaamheden in eene heilige duisternis gehuld zijn. Dit echter is uit het onderzoek van kundige mannen gebleken, dat het Syndicaat te hulp komt tot bestrijding der staatslasten, en daarvoor schulden aangaat, welke toch eindelijk weder ten laste van den Staat zullen moeten komen; dat hetzelve alzoo veel meer schuld schept, dan vernietigt, en,

Digitized by Google

zoo wel door vermenging van onderscheidene fondsen, als door overdrijving van het crediet, de grootste verwarring en nadeelen veroorzaakt. Wijders worden de behoeften van den Staat afzonderlijk en zeer ruim voorgedragen, zonder dezelve in verband te beschouwen met het vermogen der ingezetenen en met de inkomsten van den Staat uit de belastingen, waaraan het is toe te schrijven, dat men tot dekking der uitgaven de hulp van het Amortisatie-Syndicaat noodig heeft. Ook is, door velen geklaagd geworden, dat de rekeningen niet behoorlijk afgesloten en de saldo's telkens verantwoord wierden. — Wij *hopen*, dat er te dezen aanzien eene geheele verandering mag plaats hebben; dat er jaarlijks één begrooting worde opgemaakt; dat het Syndicaat, na rekening en verantwoording gedaan te hebben, worde afgeschaft; dat alzoo aan de Staten-Generaal het geheele financiewezen worde opengelegd, en hun omtrent de begrootingen en rekeningen de noodige inlichtingen verschaft; dat men bij de bepaling der uitgaven in het oog houde, of dezelve door de belastingen kunnen worden gedekt, en of het volk die belastingen kan dragen; dat men, bij een ontkennend antwoord op deze vragen, die belastingen vermindere, en de

Digitized by Google

uitgaven tot derzelver bedrag terugbrenge, gedachtig aan de zoo wel voor Staten en maatschappijen als voor bijzondere personen geldige spreuk: *dat men zijne tering moet zetten naar zijne nering.* — Wanneer men dan bij die regeling en tevens op bedacht is, om een gedeelte der inkomsten tot aflossing, of, wat op hetzelfde nederkomt, tot inkoop en vernietiging der schuld te besteden, mogen wij als zeker aannemen, dat onze geldmiddelen, niettegenstaande de onvoorziene kosten, welke nu worden aangewend, weldra in een' gunstiger toestand zullen geraken. Er zullen hiertoe zeker opofferingen moeten plaats hebben; de pensioenen en jaarwedden der Ambtenaren zullen wel vermindering moeten ondergaan; maar deze worden allezins door het belang van den Staat gewettigd, en zullen bij eene veranderde wijze van bestuur slechts gering behoeven te zijn. — Wat overigens de inkomsten betreft, wij *hopen*, dat men bij verdeeling der belastingen eene billijke evenredigheid zal in acht nemen; dat men bij de vaststelling der in- en uitgaande regten zoo wel met het belang der ingezetenen als der schatkist te rade zal gaan, in het belang van beide slechts matige regten zal heffen, en in het algemeen het beginsel van den vrijen han-

del, zoo verre de veranderde staat der maatschappij toelaat, zal handhaven. Terwijl de lasten dus (als minder leidende tot sluikerij) minder de welvaart en zedelijkheid der ingezetenen benadeelen, zullen dezelve waarschijnlijk de schatkist meer stijven. Vele dezer punten zijn zóó dikwijls door de Volksvertegenwoordigers reeds voorgedragen, dát wij alleenlijk *hopen* mogen, dat de Regering, niet meer voor geheime bedoelingen eener factie behoevende te vreezen, dezelve ernstig ter harte zal nemen.

De verdediging van den vaderlandschen grond ter zee en te lande, is thans met regt het hoofddoel, waarnaar wij Nederlanders streven; of door persoonlijke dienst of door geldelijke bijdragen, tracht ieder onzer daartoe mede te werken, en wanneer wij op deze geestdrift des volks, en de zaak waarvoor zij ontstaat, zien, mogen wij *hopen*, dat dezelve met een goed gevolg bekroond zal worden, en dat men door eenige wetsbepalingen omtrent de landelijke schutterij, deze ook voor het vervolg, tot een *onkostbaar* en *spoedig werkend* middel ter verdediging van den staat, in nood zal kunnen gebruiken. — Waarschijnlijk zoude ook in dit vak de administratie vereenvoudigd kunnen worden, en

daardoor minder kosten vereischen. Even goed toch als aan de plaatselijke besturen de werkzaamheden ten opzigte der schutterij zijn opgedragen, konde zulks ten aanzien der nationale militie geschieden, waardoor de jaarwedden en reisgelden der Militie-Commissarissen geheel zouden worden uitgewonnen. Wij hopen, dat deze en dergelijke bijzonderheden de aandacht van het Bestuur niet zullen ontgaan.

Volgens artikel 163 der grondwet, moeten er wetboeken ingevoerd worden; dezelve zijn ook reeds gereed gemaakt geworden, en zouden, volgens de belofte des Konings, ten spoedigste worden ingevoerd. Ten gevolge echter der in *België* voorgevallene gebeurtenissen, heeft Z. M. verklaard, dat zulks thans niet konde geschieden op het bepaalde tijdstip. Wij *hopen* dat er van dit uitstel gebruik zal worden gemaakt, om zoowel die wetboeken, als de wet op het beleid der justitie, te herzien, en meer in overeenstemming met den volksaard te brengen. Het is toch niet te ontkennen, dat men, bij de vervaardiging dier wetten, zich veel naar het gevoelen der Belgen geschikt, en om hen, die met al wat Fransch is, zoo zeer ingenomen zijn, te believen, vele bepalingen be-

Digitized by Google

houden heeft, welke voor ons volk niet passen. Daar en boven is de redactie der wetten door dezelfde reden zeer gebrekkig geworden, en vordert allezins eene herziening. Wie de aanmerkingen in de *bijdragen* der Heeren DEN TEX en VAN HALL, naauwkeurig met den text der wetboeken vergeleken heeft, zal hier wel niet aan twijfelen. Bij de overweging van het voorstel der Heeren, BARTHELEMY en DONKER CURTIUS, is wel te regt aangevoerd geworden, dat men, door een aangenomen wet nog vóór derzelver invoering te veranderen, den eerbied voor de wetgevende wijsheid bij het volk zoude krenken; maar nu zijn de omstandigheden geheel veranderd. De wet, voor de met de Belgen vereenigden beraamd, voegt niet meer geheel voor de vrije Nederlanders; dit is zoo duidelijk, dat wij allezins op eene verbetering dier wetgeving, als eene vrucht onzer afscheiding van *België*, hopen mogen.

Het uitgebreid centraal Bestuur is door den Heer Mr. DAAM FOCKEMA, in zijn der lezing en overdenking zeer waardig geschrift*, te regt aangeduid als de oorzaak der kostbaarheid van het beheer in *Nederland*. Onze

* Bij den drukker en uitgever dezes onlangs mede in het licht verscheenen.

Digitized by Google

voorouders deden veel meer, maar schreven veel minder dan hunne nakomelingen. Veel wierd toen aan het Plaatselijk Bestuur overgelaten, en de regeringsvorm bragt zulks mede. Deze is, wel is waar, veranderd, en wij verblijden ons, dat daardoor thans éénheid van beginselen in het Bestuur van geheel *Nederland* heerscht, en de beletmeringen, die tusschen de onderscheidene gewesten bestonden opgeheven zijn, maar waarom zoude men het oude, zoo verre het goed is, niet behouden? Ons volk is wars van veranderingen en nieuwigheden. Wanneer men overheden benoemt, die in het oord waar zij regeren bekend zijn, mag men dan, op hunne deugd en regtschapenheid kunnende vertrouwen, niet verwachten, dat zij de belangen hunner onderhorigen beter zullen kennen en regelen dan het algemeen Bestuur? kan dan aan hunne zorg niet veel worden overgelaten, dat de huishoudelijke zaken van het gewest of oord, waarover zij gesteld zijn, betreft? Zal het Bestuur op deze wijze, bij een geregeld algemeen toezigt, niet voor de Ingezetenen aangenamer, min kostbaar, en daarbij even ja meer nuttig en doelmatig zijn? Bijzonder komt het ons voor, dat de bepalingen van art. 145, 146 en 160 der Grondwet, ten

Digitized by Google

aanzien der Provinciale Staten, te veel uit het oog verloren worden, daar dit staatsligchaam somtijds niet meer dan eene kiesvergadering schijnt te zijn. Wenschelijk ware het, dat aan de gewestelijke en plaatselijke Besturen meerdere vrijheid werd toegestaan, om over waterstaat, zeeweringen, onderwijs en armbestuur te beschikken, dat hun meer aanbeveling van de door het centraal Bestuur best geachte maatregelen, dan bevel tot dezelve werd gegeven. De verlichting toch houdt op eene weldaad te zijn, als zij opgedrongen wordt; slechts door overtuiging kan men de vooroordeelen verdrijven, en men verwekt misnoegen, wanneer men den inwoners beveelt verlicht en beweldadigd te worden. — Wij doelen hier op de handelwijze der regering omtrent de opzending der weezen naar *Veenhuizen*, die groot ongenoegen gesticht heeft bij den middenstand en de geringere inwoners. Het ligt buiten ons bestek, om de voortreffelijkheid dezer inrigting der Maatschappij van Weldadigheid, ter toets te brengen; wij willen even min thans het *regt* betwisten, om Armbesturen, die onderstand uit 's Lands kas ontvangen, tot de voormelde opzending te gelasten; maar wij houden dezen maatregel voor ondoelmatig. Het moet der

Regering onverschillig zija, wanneer de Weezen goed verzorgd worden, of zulks te *Veenhuizen* dan wel elders geschiedt, en voor die goede verzorging kan zeer wel gewaakt worden; waarom zal men dan kinderen, die in hunne woonplaats doorgaans bloedverwanten hebben, die hun, zoo al geen geldelijke hulp, dan toch bescherming en aanbeveling kunnen verschaffen, van daar verwijderen, en naar eene inrigting verplaatsen, tegen welke zoo veel vooroordeelen bestaan? Was het niet verre verkieslijk, die opzending van de vrije keuze te doen afhangen, en, uit de ondervinding het goede der instelling aangetoond hebbende, door de overtuiging hiervan de deelneming aan dezelve te bewerken? Hetzelfde zoude omtrent het bevel tot gebruik der kunstcement en meer andere zaken gezegd kunnen worden. — Wij *hopen* dan, dat de Regering voortaan het bestuur van plaatselijke aangelegenheden meer aan de vrije werkzaamheid der gewestelijke en plaatselijke Overheden zal opdragen, en daardoor tevens minder uit de algemeene kas in dezelve zal behoeven te voorzien.

Eene bijzondere zorg heeft de Regering dus verre steeds gedragen voor de aanmoediging van volksvlijt en nijverheid, van onderwijs,

Digitized by Google

kunsten en wetenschappen, en prijzenswaardig is voorzeker de belangstelling in het edelste goed der menschheid; maar wanneer die aanmoediging groote geldelijke bijdragen vordert, daar 's Lands kas geldeloos is, wordt het pligt, om die aan de zorg der ingezetenen over te laten. En waar kan de Regering dit geruster doen, dan in *Nederland?* daar de Nederlander steeds gloeit voor alles, wat groot en edel is, daar hij gaarne aan nuttige instellingen deel neemt, daar hij telkens bewijzen zijner milddadigheid aan den dag legt, en alle schoone inrigtingen, hier te lande bestaande, door vereeniging van bijzondere personen ontstaan zijn? Wij *hopen* dus, dat de Regering zich in dezen tot het volstrekt noodige bepale, en het overige aan de zorg en bemoeijingen der Nederlanders met vertrouwen overlate.

Wij moeten ons echter niet vergenoegen met deze wenschen en deze hoop omtrent de aangelegenheden des vaderlands in stilte te koesteren; neen! wij moeten ook het onze toebrengen om die te verwezenlijken. — Daartoe behoort vooral, dat wij onze hoop met bescheidenheid en vrijmoedigheid, waar zich de gelegenheid opdoet, uiten, en bij ons en anderen de belangstelling in de welvaart

Digitized by Google

van *Nederland* levendig houden. Voorts moet ook hetgeen wij in de staatshuishouding afkeuren en gispen, niet in onze eigene huisgezinnen plaats vinden. Het is niet te ontkennen, dat spaarzaamheid, ingetogenheid en huisselijkheid, bij ons niet zijn toegenomen, en dat het gemis dezer deugden, op den materielen en zedelijken welstand der huisgezinnen, nadeelig moet werken. Mogten wij in dezen meer naar onze voorouders gelijken, bij eene naauwkeurige besnoeijing onzer kunstbehoeften meer ijverige en gezette werkzaamheid paren, en onze genoegens zoeken in den huisselijken kring, om die alzoo te vormen tot eene kweekschool van burgerdeugd! — Wijders moeten wij wel onze redding vertrouwend van den Almagtigen afsmeeken, maar tevens naar ons vermogen tot de middelen daartoe aangewend bijdragen; en het is verblijdend te zien, hoezeer zulks van allerwege geschiedt. Een volk, dat zijne zelfstandigheid zoo op prijs toont te stellen, zal niet bezwijken. — Eindelijk, daar de kracht der regering in het vertrouwen der ingezetenen gelegen is, moeten wij in deze zorgvolle dagen, volkomen ons vertrouwen schenken aan den, door Gods wonderbaar bestuur en Neerlands vrije keuze, over ons ge-

Digitized by Google

stelden Koning. Laat ons steeds levendig voor den geest zijn, dat hij behoort tot het geslacht van ORANJE-NASSAU, dat steeds lief en leed met *Nederland* heeft gedeeld, dat hij de afstammeling is van vader WILLEM, den grondlegger van ons volksbestaan en van FREDRIK HENDRIK, den dapperen verdediger van hetzelve, verwant aan dien WILLEM *den Derden*, die in 1672 verklaarde « *liever met* « *het zwaard in de vuist op de laatste ver-* « *schansing te willen sneuvelen, dan een* « *schandelijken vrede te sluiten.* » — Herinneren wij ons, wat onze Koning, zoowel bij het afschudden van het Fransche juk, als gedurende zijne vijftienjarige regering, voor *Nederland* gedaan heeft, en hoe alle zijne ijverige werkzaamheid aan ons welzijn was toegewijd; en deze herinnering zal ons eene genoegzame waarborg zijn, dat de Koning het belang van *Nederland* als het zijne aanmerken, en met alle middelen tot het uiterste verdedigen zal. Wij voor ons zullen ook zijne *hoop* en vertrouwen op onze krachtige medewerking niet beschamen, maar blijven toonen, dat wij goed en bloed voor Koning en Vaderland veil hebben.

Wanneer zoo Vorst en volk éénstemmig handelen, mogen wij *hopen*, volgens de oude

Digitized by Google

spreuk: *eendragt maakt magt*, dat *Nederland* ongekrenkt uit deze worsteling met *Belgie* te voorschijn treden, en met eene ontzagwekkende houding naar buiten, orde en spaarzaamheid van inwendig bestuur parende, eene meer gelukkige toekomst tegen gaan zal.

Is deze onze hoop allezins gegrond, gelijk wij meenen aangetoond te hebben, *vreezen* wij dan niet voor de tusschenkomst der Mogendheden, met het doel om *Belgie* weder aan ons te verbinden; *vreezen* wij niet noch dat onze Koning eenen vrede zal sluiten, die der vrijheid, zelfstandigheid en waardigheid van *Nederland* te kort zoude doen, noch dat hij hetzelve noodeloos in oorlog houden zal. Even min behoeven wij te *vreezen*, dat, na den strijd, wij ons met de tegenwoordige grondwet zullen moeten behelpen, want de herziening derzelve is reeds bepaald. — Er is ook geen gevaar dat er dan in het Bestuur geene nuttige wijzigingen zullen plaats hebben, maar alles bij het oude blijven, neen! wij *vreezen* daarvoor niet; de Koning offert zich zoo geheel op aan het welzijn zijner onderdanen, en tracht zoo gaarne hunne billijke wenschen te voldoen, die wenschen zijn thans zoo luide en duidelijk en tevens zoo bescheiden uitgesproken geworden, dat wij aan derzelver

Digitized by Google

vervulling niet twijfelen mogen. Weg dan met de vrees die nog hier of daar gekoesterd mogt worden! Laat slechts blijde hoop en vertrouwen op de toekomst, de veerkracht versterken van onze pogingen voor het heil van Vorst en Vaderland!

Geschreven den 16 December 1830.

W. v. S.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google